

מטלת צפייה במשחק Ultimate Frisbee

מגישה: ירדן הרלב

לפני 15 שנים, כשהייתי בכיתה ו', היתה תכנית טלוויזיה בערוץ הילדים שנקראה "הכיתה המעופפת". כשמה כן היא. במסגרתה כיתות מרחבי הארץ היו מגיעות להשתתף בשעשועון "ששטוס" במטרה לזכות בטיסה כיתתית עם מנחי ערוץ הילדים לחו"ל. החלום שלי ושל עוד מספר לא מבוטל של ילדים כמוני היה לטוס עם הכיתה המעופפת. חלום אחד קטן שחיבר בין קבוצה גדולה של ילדים. הגענו לתכנית ואף עלינו לגמר אבל שם החלום נגמר. הפסדנו. לימים התכנית ירדה מהמסך למרות הצלחתה הרבה באותה תקופה.

כיום המצב שונה. אמנם אין כיתה מעופפת אבל יש צלחת מעופפת. למי מכם שתוהה, מה הקשר בין השניים, מיד אסביר. בדיוק באותו אופן שתכנית הטלוויזיה חיברה בין קבוצות ילדים בעלי מכנה משותף, כך גם הצלחת המעופפת. המכנה המשותף יכול להיות חלום, משחק, חפץ ואף שיעור זהה במערכת. אין זה משנה מהו. אלא שאותה קבוצת אנשים נעה (תרתי משמע) סביב אותה מטרה. זה נכון שעד לפני שלושה שבועות הקשר היחיד שלי, ושל מרבית חבריי לכיתה, למשחק עם צלחת מעופפת היה צפייה באנשים על חוף הים בלבד. גם זה מראה די נדיר במחוזותינו. אולם ביום בהיר בלי ממש להסביר, כיוון שהמורה אינו נוהג במילים להכביר, אותם תלמידים מצאו את עצמם על הדשא יחד בצלחת משחקים. אפילו בלי להכיר את החוקים ניתן היה לראות שהם מאד נהנים. צלחות בשלל צבעים התעופפו באוויר לכיוונים שונים עד שהמורה עצר ואמר שכך ילדים לומדים. בואו נשים את הדברים על דיוקם. במודל להבנת המשחק, השלב הראשון הוא הצגת המשחק. אחרי שהשתעשענו באופן חופשי עם הצלחות על הדשא, הוצג בפנינו המשחק: כדורגל צלחת מעופפת, או בשמו המקצועי "אולטימיטפריסבי". אמנם לא כפי שהוא במקור אלא דרך וריאציה קטנה ומעט שונה. למרות שרק 20% מהתלמידים למורה מקשיבים, הפלא ופלא כולם משחקים. איך? התשובה כה פשוטה. ילד לומד בקבוצה. תוך מספר שניות מהרגע שדיבר, ניתן היה להבחין במראה אשר את התאוריה מאשר. אני ראיתי זאת מהצד ועם תחילת המשחק היה לי ברור רק דבר אחד. כולם משחקים על פי כלל אחר מזה שאליו התכוון המשורר. אך אין זו בעיה כלל וכלל. נהפוך הוא. כל היופי הוא שעצם העובדה ששתי הקבוצות משחקות באותה צורה מאפשרת ללומדים תהליך של גילוי עצמי והנאה צרופה. ראייה לכך היא כאשר אחת התלמידות טענה שאינה מבינה, נשאלה בחזרה: "מה השעה?". בעודה משיבה בתמיהה, קיבלה הסבר אמין שעד תום השיעור היא תבין. אכן כך היה. במשך שבוע שלם הסתובבנו במכללה עם צפייה רבה לשיעור הבא. יום רביעי בבוקר היה סגרירי למדי ובאופק נראו עננים של גשם. כולנו תקווה שעד השעה 12:00 השמש תצא ונזכה ליום יפה. על סדר היום – חוקים. זהו השלב השני במודל, בו לומדים מה מותר ומה אסור, כיצד זוכים בנקודה ואיך

קובעים איזו קבוצה מתחילה. כל קבוצה למדה בנפרד את החוקים כי רק כך ילדים לומדים. כמובן שלא הצלחנו לזכור את כולם כי 17 חוקים זה ממש מוגזם. האמנם?! כפי שכבר הזכרתי קודם, ילד לומד בקבוצה אך לא רק. ילד לומד גם על בסיס ידע קודם. מכאן, שבעקבות ההתנסות במשחק שבוע לפני כן צברנו ידע שעתה אפשר לנו ללמוד חוקים חדשים. אם את המשחק כבר הצגנו ואת החוקים למדנו, אז מה הלאה? זאת ועוד נלמד בשיעור הבא. לסקרנים שבנינו אתן רמז דק לשלב הבא במודל ההוראה, כיצד משחקת הקבוצה כקבוצה. או במילים אחרות, טקטיקה.

מצפייה בסרטונים והרחבת אופקים, דרך אתרים שונים נחשפתי לענף ספורט פופולרי, ללא מגע, שסוחף אחריו מיליוני שחקנים ברחבי העולם. למרות הדמיון להרבה ענפי ספורט מסורתיים, לענף "אולטימיטפריסבי" חוקים פשוטים יותר המאפשרים שיפוט עצמי. זהו משחק תחרותי ומאד טקטי אבל לעולם לא על חשבון כבוד הדדי בין המתחרים, דבקות בחוקים או ההנאה הבסיסית של המשחק.

במבט לאחור, הכיתה המעופפת יכולה להיות חוויה נהדרת אבל אין ספק שצלחת מעופפת היא אמצעי מצוין כדי ללמוד אחרת!